

Déan leaba do bhéirín

Súil thapa ar an gceacht

Coinnigh béirín beag amháin in airde nach bhfuil áit theolaí ar bith aige le codladh ann, agus fiafraigh cad atá de dhíth air. Ainmnigh smaoineamh an déantóra ó bhéal: smaoinigh ar cé a bhfuilimid ag cabhrú leis, ansin tóg. Mothaíonn na páistí boscaí, éadach agus páipéar síoda ag na boird, agus roghnaíonn siad píosaí boga agus bosca a oireann dá mbréagán. Tógann siad leaba shimplí in dhá sheal ghearra, le stad i lár báire chun seiceáil an n-oireann an leaba don bhréagán agus an bhfuil sí teolaí. Críochnaigh le tosaithe abairtí le roinnt i mbeirteanna — Chabhraigh mé le... Theastaigh ó Theidí... Tá mo leaba teolaí mar... — agus ansin roinneann cúpla duine a gcuid smaointe leis an rang. Ní bheidh an Dialann Imscrúdaithe in úsáid inniu.

Cuspóirí foghlama

- Leaba shimplí theolaí a dhéanamh do bhréagán beag as boscaí, éadach agus páipéar síoda
- A rá cé a gcabhraíonn an déantús leis agus cén fhadhb bheag a réitíonn sé

Roimh an gcloigín — ullmhúchán

Bailigh boscaí athchúrsáilte, giotaí éadaigh agus páipéar síoda an lá roimh ré; coinnigh clúdaigh litreach oscailte nó tobáin éadoimhne ón seomra ranga mar mhalairt má bhíonn ganntanas boscaí ann. Bréagán beag bog amháin do gach páiste nó do gach beirt. Stróic stiallacha gearra téipe roimh ré agus greamaigh iad d'imill na mbord. Ní bhíonn na siosúir le barr cruinn ach ag daoine fásta; tá maidí gliú roghnach do shraitheanna éadroma.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
boscaí beaga cairtchláir (ar mhéid bosca bróg nó boscaí bia athchúrsáilte glana)	1	dalta	tugtha ón mbaile	clúdaigh litreach mhóra oscailte nó tobáin phlaisteacha éadoimhne ón seomra ranga
giotaí éadaigh (píosaí boga éadaigh)	3	dalta	seomra ranga	seanstocaí glana, T-léinte gearrtha ina bpíosaí, nó tuáillí boga páipéir
páipéar síoda	2	dalta	seomra ranga	rolla cistine nó nuachtán craptha go héadrom
téip ghreamaitheach	1	grúpa	seomra ranga	téip chumhdaigh nó maide gliú do shraitheanna éadroma páipéir
siosúir le barr cruinn	2	rang	seomra ranga	gearrann an múinteoir aon oscailtí atá ag teastáil roimh ré ionas nach mbeidh siosúr de dhíth ar na páistí
bréagáin bheaga bhoga (béirín nó a leithéid)	1	dalta	seomra ranga	puipéad stoca, bábóg bheag, nó pictiúr lannaithe de bhréagán ina sheasamh sa leaba

Pointe sábháilteachta

Ní bhíonn na siosúir le barr cruinn ach ag daoine fásta. Bí cúramach le méara beaga nuair a bhíonn na páistí ag dúnadh nó ag filleadh na mboscaí; laghdaíonn stiallacha téipe a stróiceadh roimh ré ar imill na mbord an plódú.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Coinnigh bréagán bog amháin in aice le spás folamh nó le bosca folamh. Ná bíodh sa réamhrá ach fadhb amháin agus ceist amháin a chuirfidh meangadh orthu: Cad atá de dhíth ar Theidí? Glac le freagraí cineálta, ainmnigh an fhadhb i bhfocail shimplí, agus ná roinn na hábhair fós. Úsáid ainm bréagáin ón mbaile má thug na páistí ceann leo.
- **Cé a bhfuilimid ag cabhrú leis?:** Agus Teidí i do lámh, fiafraigh Cé a bhfuilimid ag cabhrú leis? agus Cad atá de dhíth ar Theidí? Ansin léirigh os ard uair amháin: N'fheadar cad atá de dhíth air... leaba bhog... bosca a oireann dó, agus ansin éadach. Leag é ar feadh tamaillín i mbosca folamh le giota amháin éadaigh ionas go bhfeicfidh na páistí go n-oireann an bosca dó agus go bhfuil sé bog — fág an leaba gan chríochnú ionas go mbeidh rud éigin le réiteach acu fós.
- **Mothaigh na hábhair theolaí:** Cuir boscaí, éadach agus páipéar síoda i lár an bhoird ag gach grúpa beag. Ní dhéanann na páistí ach na hábhair a láimhseáil agus a thriail — gan aon ghreamú fós. Treoraigh iad le ceistanna: An bhfuil an t-éadach seo bog? An n-oireann an bosca seo do do bhréagán? An ndéanfadh páipéar síoda blaincéad maith? Mol iad nuair a aimsíonn siad píosaí boga teolaí seachas píosaí lonracha nó righne.
- **Déan leaba do Theidí:** Bíodh dhá sheal ghearra tógála ann le stad nóiméid i lár báire: coinnigh leaba amháin nach bhfuil críochnaithe in airde agus fiafraigh An n-oireann an leaba don bhréagán? Cad a d'fhéadfadh í a dhéanamh níos teolaí? Cuir gach duine ag obair ar shraitheanna boga ar dtús; is beag téip, nó gan téip ar bith, a bhíonn de dhíth ar go leor leapacha. Glaoigh ar na beirteanna ina seal chun téip a fháil nó chun go ngearrfaidh duine fásta rud dóibh, fad a bhíonn na daoine eile ag filleadh agus ag líonadh. Téigh timpeall le ceist mheasúnaithe amháin: Cad a chuir tú ag bun na leapa?
- **Taispeáin agus cuach isteach:** Bíodh roinnt i mbeirteanna ann ar dtús ionas go gcríochnóidh gach páiste tús abairte amháin agus an bréagán sa leaba: Chabhraigh mé le... / Theastaigh ó Theidí... / Tá mo leaba teolaí mar... Ansin iarr ar chúpla duine labhairt go gairid os comhair an ranga nó ag na boird. Abair arís: smaoiníonn déantóirí ar cé a bhfuil siad ag cabhrú leis sula dtógann siad rud. Iarr ar chara amháin rud cineálta a rá faoi chomh bog is atá an leaba.

Cad ba cheart a fheiceáil

Bíodh súil agat le leaba nó nead shimplí ar féidir leis an mbréagán suí nó luí inti, le sraith bhog amháin ar a laghad d'éadach nó de pháipéar síoda, agus leis an bpáiste a bheith in ann a chur in iúl cé a gcabhraíonn sí leis. Is gnách go mbíonn páipéar síoda craptha de dhíth mar thocht sciobtha ar leapacha a mhothaíonn crua nó atá rómhór; spreag an páiste go séimh: Cad a d'fhéadfá a chur leis ionas go mbeidh Teidí teolaí?

Míthuisceintí agus idirghabhálacha

- **Ritheann na páistí díreach chuig maisiú an bhosca gan seiceáil an n-oireann an bosca do Theidí.** — Cuir stop leis an tógáil agus tabhair Teidí ar ais chuig an mbosca: An n-oireann an bosca do Theidí, agus an bhfuil sé teolaí? Ná cuir tuilleadh sraitheanna ná maisiúcháin leis go dtí sin.
- **Ní roghnaíonn na páistí ach píosaí lonracha nó righne agus ní thugann siad na hábhair bhoga faoi deara.** — Cuir giota bog i lámh an pháiste in aice leis an bpíosa righin agus fiafraigh cé acu a bheadh teolaí le codladh air. Mol an rogha bhog os ard.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg bosca den mhéid cheart atá roghnaithe roimh ré agus giota bog amháin atá réidh le láimh ionas nach mbeidh ar an bpáiste ach Teidí a chur isteach agus páipéar síoda a chur leis. • Fan ag bord an mhúinteora agus léirigh an tús abairte Chabhraigh mé le Teidí sula ndéanann siad iarracht air.	• Ag an stad i lár báire, spreag iad le sraith bhog bhreise amháin nó tocht déanta de pháipéar síoda a chur leis, agus fiafraigh cén fáth a bhfuil sé níos teolaí.	• Do na páistí a chríochnaíonn go luath: iarr orthu dhá chineál éadaigh a chur i gcomparáid agus a rá cé acu is teolaí, agus ansin giota mar philiúr, an dara blaincéad nó cúisín beag bídeach a chur leis.

Nasc traschuraclaim

Ceangal le hAistear/leis an teanga ó bhéal: cleachtann na páistí abairtí iomlána faoi cé a gcabhraíonn siad leis, cén chabhair a bhí de dhíth agus cén fáth, trí na tosaithe abairtí sa roinnt i mbeirteanna, os comhair lucht éisteachta fíor.